

Predmet: Zvornik (Grujić Branko i dr.)

Veće za ratne zločine Okružni sud u Beogradu

Broj predmeta: KV. 5/05

Optužnica: KTRZ br. 17/04 od 12. avgusta 2005.

Glavni pretres: 25.06.2007.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Svedoci Nedžad Čosić, Avdo Mehmedović, Husein Dubočanin i Haso Bojić su odbili da svedoče pred Većem za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu. Pošto svedoci nisu državljani Srbije, sud nije imao načina da ih primora da svedoče. Svedoci Šemso Brzović, Mustafa Atlić i Miloš Milanović, državljani BiH, obavestili su sud da iz zdravstvenih razloga nisu u stanju da dođu u Beograd i svedoče na glavnom pretresu. Nijedan od tih svedoka nije saslušan u istrazi, tako da je sud odustao od njihovog saslušanja na glavnom pretresu.

Svedoci **B**, **G**, **D** i **Đ** se takođe nisu odazvali na poziv suda ali s obzirom da su sva četvorica saslušana u istražnom postupku, sud je doneo rešenje da se na glavnom pretresu kao dokaz pročitaju izjave svedoka date u istražnom postupku.

Čitanje izjave svedoka B

(date 27.04. 2005. pred zamenikom tužioca BiH Ibrom Bulićem)

Svedok je živeo u Diviču. Mesec dana nakon pada Kule grada, 26.aprila 1992. godine, JNA je ušla u Divič i tu ostala mesec dana. Vojska je uveravala meštane da je tu zbog njihove sigurnosti. Na dan 26. maja, major Marko Pavlović naredio je stanovnicima Diviča da se okupe kod džamije. Tražio je da predaju oružje. Pošto niko nije doneo da preda oružje, jer nisu imali, major im je saopštio da moraju da se iseles u Kladanj, na muslimansku teritoriju, a da će srpske izbeglice da se usele u njihove kuće. Posle dva dana vožnje Divičani su vraćeni u Zvornik na stadion i tu su izdvojeni vojno spsobni muškarci i prebačeni u prostorije preduzeća Novi izvor, koje se nalazilo u centru grada. Tamo su njih 174 smešteni u prostoriju 10 sa 5m.Pola sata, a najviše sat vremena nakon zatvaranja, došao je optuženi Brano Grujić i rekao im da im ništa neće faliti ako potpišu lojalnost JNA. Svedok je znao da je Branko Grujić predsednik SDS. Viđao ga je po Zvorniku, pre rata.

Istog dana došla su dvojica vojnika koje svedok nije poznavao i tražili su 10 dobrovoljaca da idu u Divič da očiste neke kuće. Kako se niko nije javio ti vojnici su prstom izdvojili desetoricu. Niko se nije vratio i njihova tela još nisu nađena. To su bili Hasan Tuhčić, Alija Tuhčić, Kemal Tuhčić, Ibrahim Marhošević, Salih Omerović, Fikret Hadživdić, Ibro Kuljanin, Smail Pezerović, Enver Pezerović i Ahmet Kuršumović.

U Novom izvoru, stražari su ulazili u prostoriju u kojoj su bili zatvoreni Divičani i govorili im da smrde kao jaretina.

Druga tačka optužnice: ratni zločini u Domu kulture u Čelopeku

Dana 28. 05. Divičani su autobusima prebačeni iz Novog izvora u Dom kulture u Čelopeku, gde su bili do 29. juna. Tri dana su bili bez hrane i vode. Spavali su na podu bez prostirki. U WC su izlazili napolje. Bili su zaključani. Čuvali su ih naoružani stražari. Nakon šest ili sedam dana u prostoriju je ušla grupa u sastavu Repić, Toro, Pufta i Zoks. Tražili su novac, uzimali satove, zlatne lance i bolju obuću. Zoks je nosio buzdovan od drveta, čija je drška bila dugačka pola metra a na vrhu se nalazila kugla sa šiljcima. Sa tim buzdovanom je udarao zatvorenike, uglavnom po glavi. Svedok je video kada je Zoks udario njegovog komšiju Nedžada Halilovića.

Ista grupa, koja često dolazila i zlostavljala zatvorenike, ušla je u prostoriju gde su bili zatvoreni Divičani 10. ili 11. 06. za Bajram. Repić je imao malokalibarsku pušku. Prvo je ubio Haziza Tušića, zatim Saliba Hadžiavdića, Himzu Kuršumovića, Aliju Atlića. Zatim je stavio pušku u usta Damiru Bikiću i pitao Nuriju Bikića da li mu je to sin. Kada je Nurija odgovorio da mu je to jedini sin, Repić mu je pucao u usta i ubio ga. Dok je Repić ubijao drugi iz grupe su izdvajali braću, očeve i sinove, odvodili ih na binu, skidali ih do gola i terali očeve i sinove na oralni seks. Pufta je Šabanu Bikiću zabio nož u grudi. Kad je Šaban pokušao da izvuče nož, Repić mu je prišao, uzeo nož i zabio mu ga u usta. Pufta je zaklao Sakiba Kapidžića, Fikreta Jahijagića, Hasana Atlića i Zaima Pezereovića, koji je bio oženjen Srpkinjom. Repić i osatli su odredili petoricu zatvorenika da utovare leševe, pa su izveli Hasana Halilovića, Saliba Zairovića, Huseina Salihovića, Nesiba Okanovića i Seada Džihića. Nijedan se nije vratio. Do danas, pronađen je leš samo Nesiba Okanovića, u grobnici na Crnom vrhu. Na dan Bajrama ubijeno je ukupno 15 zatvorenika.

Sulejmana Kapidžića izveo je napolje Toro. Desetak minuta nakon što je Sulejman izveden napolje, svedok je čuo pucanj. Neki zatvorenici su kasnije, istog dana, kada su išli u WC videli krv na podu. Telo Sulejmana Kapidžića još uvek nije nađeno.

Između Bajrama i Vidovdana (28.06.), ta grupa je dolazila u istom sastavu. U tom periodu nisu nikoga ubili ali su ih maltretirali na razne načine. Toro je svedoka udario oštricom gvođenog predmeta po prstima, i na desnoj i na levoj ruci. Pufta je nožem probijao šake zatvorenicima, a jednom je isekao mišiće na butinama i terao ga da jede isečene komade. Odsekao je polni organ Zulkarneju Efendiću i tražio od njega da pojede. Pošto ovaj nije mogao, Repić je naterao Ismeta Kuršumovića, što je ovaj uradio. Toro je bejzbol palicom polomio sve zube Redži Memiću a jednom starijem zatvoreniku polomio je ključnu kost. Stražari nisu nijednom pozvali lekara da ranjenim zatvorenicima pruži pomoć. Grupa ih je terala da pevaju četničke pesme.

U zatvoru su bila četvorica braće Kapidžića. Najpre je ubijen Sakib a u periodu između Bajrama i Vidovdana Toro je vezao preostalu braću Kapidžić, Seada, Ramiza i Smajila i izveo ih napolje. 28. 06. 1992. na Vidovdan, ušao je sam Repić i automatskom puškom ubio je 20 i ranio 20 zatvorenika.

Sutradan, 29. juna, preživeli zatvorenici su prebačeni iz Čelopeka u sud za prekršaje u centru grada, gde više nisu tučeni. Prema svedokovoj evidenciji u Domu kulture je ubijeno oko 60 zatvorenika.

Svedoku je Repić delovao kao vođa grupe. Kada bi Repić rekao „dosta više“, svi su prekidali. Svi u grupi imali su srbijanski naglasak. Međusobno su se oslovljali nadimcima. Otuda svedok zna njihove nadimke.

Na kraju ispitivanja, svedok je na osnovu više predočenih fotografija, prepoznao Repića, Zoksa, Puftu i Marka Pavlovića.

Čitanje izjave svedoka G

(date 27.04. 2005. pred zamenikom tužioca BiH Ibrom Bulićem)

Svedok je do 26. 05. 1992. živeo u Diviču.

Major Marko Pavlović je 25. 05. 1992. pozvao Divičane da se okupe na igralištu i tada ih je obavestio da će sutradan, 26.05. u 8:00 časova doći autobusi da ih voze na razmenu. Sutradan su se svi Divičani okupili, ušli u autobuse i njima su odveženi do Han Pijeska. Navodno Muslimani ih nisu primili i teritorijalci Marka Pavlovića ih vraćaju u Zvornik, gde su vojno sposobni muškarci razdvojeni od dece i žena i odvedeni u zgradu Novog izvora. Svedok je čuo da je optuženi Branko Grujić tražio da izađu 10 zatvorenika i da će oni navodno biti oslobođeni a da će ostali takođe biti oslobođeni po grupama. Tu su zadržani dva dana, a onda su prebačeni u Dom kulture u Čelopek. Svedok procenjuje da je iz Novog izvora u Čelopek prebačeno 174 Divičana.

Druga tačka optužnice: ratni zločini u Domu kulture u Čelopeku

Nekoliko dana nakon prelaska u Čelopek, u Dom kulture je ušla četvoročlana grupa, koja je sve vreme dolazila dok su Divičani bili zatvoreni u Domu kulture. Svedok ih zna po nadimcima jer su se njima međusobno oslovljavali: Toro, Zoks, Pufta i Repić.

Na dan Bajrama, 10. 06. grupa je upala u Dom kulture, Repić je pucao u zavorenike, a ubijali su i drugi iz grupe. Tom prilikom je ubijeno 11 ljudi. Svedok je video kada je Repić ubio Damira Bikića, Abduaziza Tuhčića, zatim Himzu Kuršumovića. Pufta je zakalo Zaima Pezerovića, a Šabanu Bikiću je nabio nož u grudi, odsekao je ušnu školjku Enesu Čikariću, odsekao je polni organ Zulkarneinu Efendiću a drugi zatvorenik je morao da pojede. Pufta je svedoka ubo nožem više puta, u jednu i drugu nogu. Grupa je naterala očeve i sinove da jedni drugima vrše oralni seks i na razne druge načine su ih maltretirali.

Ista grupa je više puta upadala u Dom kulture, maltretirala zatvorenike, uzimala novac i dargocenosti, terala ih da pevaju četničke pesme.

Na Vidovdan, 28. juna u Dom kulture je ušao sam Repić i ubio 20 zatvorenika i 20 ranio. Sutradan su Divičani prebačeni u zgradu suda za prekršaje.

Čitanje izjave svedoka D

(date 26.04. 2005. pred zamenikom tužioca BiH Ibrom Bulićem)

Svedok je takođe iz Diviča, gde je sa porodicom živeo do 26. 05.2007.

Na dan 25.05. major Marko Pavlović je meštanima Diviča, koje okupio na igralištu, saopštio da sutradan, 26.05. godine, moraju da idu u razmenu i da će on organizovati autobuse da ih voze. Posle vožnje od dva dana Divičani su vraćeni u Zvornik, i muškarci, vojno sposobni, su odvedeni u zatvor u zgradu preduzeća *Novi izvor*. Svedok je video kada su dva vojnika došla i tražila 10 dobrovoljaca za nekakav rad. Neki su se dobrovoljno javili. Svedok je video da su sa tom dvojicom vojnika otišli: Kemal Tuhčić, Alija Tuhčić, Hasan Tuhčić, Enver Pezerović, Ismail Pezerović, Ibrahim Marhošević, zatim neki Kapidžić, Omerović i Hasan, čijeg prezimena ne može da se seti.

Svedok poznaje optuženog Branu Grujića. Zna da je bio predsednik SDS. Video ga je kada je ušao među zatvorene Divičane i rekao im da će ih zbog njihove bezbednosti prebaciti u Dom kulture u Čelopek.

Zatvorenike je najviše maltretirala grupa koju su činili Repić, Pufta, Toro i Zoks. Oni su im uzimali novac, zlato, tukli ih šipkama, buzdovanom, sakatili ih noževima, primoravali ih na oralni seks i na kraju su ih ubijali. Najviše ubijenih je bilo za Bajram, 10. 06. i za Vidovdan, 28. 06.

Svedok potvrđuje navode ostalih oštećenih o mučenju i ubijanju u Domu kulture: odsecanje uva, odsecanje polnog organa, primoravanje da pojedju odsečeni polni organ, sečenje prstiju i mišića na nozi, prinuđivanje očeva i sinova na oralni seks, udaranje buzdovanom, metalnim šipkama i bejzbol palicama.

Na dan 29. 06. Divičani su prebačeni u zgradu suda za prekršaje a kasnije u sabirni centar Batković, odakle su razmanjeni.

Čitanje izjave svedoka Đ

(date 28.04. 2005. pred zamenikom tužioca BiH Ibrom Bulićem)

Svedok je živeo u Diviču do 26.05.1992. Toga dana došla je vojska sa četiri tenka i devet ili deset autobusa, Oficir koji se predstavio kao Marko Pavlović rekao im je da idu u Olovo na razmenu. Nisu razmenjeni. U povratku su prespavali na putu u autobusima. Na dan 27.05. doveženi su u Zvornik, na autobusku stanicu. Muškarci su izdvojeni, prebačeni na stadion. Sa stadiona su pešice odvedeni u upravnu zgradu preduzeća *Novi izvor*, gde su zatvoreni u jednu prostoriju. Svedok je čuo za optuženog Branka Grujića ali ga nikada nije video, čak ni u Novom izvoru.

Druga tačka optužnice: ratni zločini u Domu kulture u Čelopeku

U Dom kulture u Čelopeku 162 Divičana su prebačena 29. 05.1992. godine, gde su ostali do 29.06. 1992.

Svedoka je tukao Repić. Za Bajram je Repić ubio 10 zatvorenika. Ubijao je malokalibarskom puškom. Jedan Srbin je klaao. Svedok ne zna kako se taj zove. Video je kada je taj vojnik zabio nož u grudi Šabanu Bikiću. Na Bajram je sa Repićem došlo njih pet,š est. Tukli su zatvorenike

gvozdenim palicama, bejzbol palicama, rukama i raznim predmetima. Tukli su i svedoka ali ne zna ko ga je tukao. Svedoku je poznato da je neko iz te Repićeve grupe zaklao Fikreta Jahijagića.

Ubijene (10) za Bajram, izneli su iz Doma kulture, petorica zatvorenika koji se nikada nisu vratili. Svedok se seća Nesiba Okanovića, Huseina Salihovića, Hasana Halilovića i Saliha Zahirovića a petog ne može da se seti.

Repićeva grupa dolazila je stalno. Često su bili pijani. Na Vidovdan je došao sam Repić. Ubio je 20 i ranio 20.

Sutradan, 29.06. su prebačeni u sud za prekršaje, a odatle, nakon nekoliko dana, prebačeni su u sabirni centar Batković. Odatle su razmenjeni.

Fond za humanitarno pravo